

Složení smíšeného přezvědného oddílu (SPO).

Všechny moderní armády se snaží všemožně zastříti pohyby svých branných sil, aby dosáhly překvapení protivníka, jež jest jedním z nejdůležitějších předpokladů konečného úspěchu a vítězství. K tomu užívají nejen stíhacího letectva, jež má znemožniti neb alespoň znesnadniti činnost nepřátelského zvědného a pozorovacího letectva, nýbrž i značných pozemních vojsk, z kterých tvoří clony více méně solidní, za nimiž pak provádějí pohyby nebo přesuny hlavních svých sil.

Aby se pak naopak vyhnuly překvapení protivníkem, budou se snažiti získati o jeho zastřených pohybech co nejvíce zpráv, z kterých by mohly usouditi na jeho možné operace za tím účelem, aby jim včas mohly čeliti vhodnými opatřeními. To bude úkolem zpravodajských orgánů, především však letectva a jezdeckta.

Nechci zde dokazovati, že letectvo samo o sobě nestačí získati velitelům všechny zprávy, jichž potřebují k provádění zamýšlených operací. Zjišťuji jen, že nemůže hlásiti zjevný obrys nepřátelských sil, hodnotu jeho odporu, místa nepřitelem neobsazená, nepřátelské válečné složení atd., kteréžto zprávy mohou podati jen pozemní vojska, především jezdeckto, které je svou rychlostí a pohyblivostí přímo předurčeno pro dotčený úkol.

Až do světové války byly vyšší jednotky téměř všech soupeřících armád, co se týká jezdeckta, vybaveny kolonními (divisními) eskadrami. Čím však solidněji soupeřící armády zastíraly své pohyby, tím více pronikalo přesvědčení, že kolonní eskadrony nejsou s to vykonati úkoly, jichž úspěšné řešení se od nich očekávalo. Ukázalo se, že mohou zajistiti přímou bezpečnost vyšších jednotek tím, že vejdou v dotyk s nepřátelskými čelními prvky a hlásí, že však nemohou proniknouti pro svou malou bojovou sílu sebe slabší nepřátelskou clonou, pročez jim zůstaly utajeny všechny pohyby za ní prováděné. K získávání dalších zpráv bylo skoro vždy třeba zasaditi alespoň slabší síly pěchoty.

Ježto však jejich zprávy docházely již obyčejně pozdě, bylo často třeba hned za nimi postupující hlavní síly přeskupovati v dosahu dělové palby. Mnohdy byl takto zdržen postup vyšších jednotek zcela slabou clonou, kterou kolonní eskadrony nemohly proniknouti.

Tak zkušenosti dokázaly potřebu jednotky stejně rychlé a pohyblivé, mající však takovou bojovou sílu, která by jí umožnila proniknouti slabší nepřátelskou clonou, alespoň na jistém místě a vejíti v dotyk alespoň s předvoji nepřátelských vyšších jednotek. Úkol těchto prvků přestává býti pasivní, mají bojovati za tím účelem, aby získaly zprávy, jichž velitel potřebuje.

Aby mohly svému úkolu vyhověti, musí míti:

- a) prvky průzkumné,
- b) prvky úderné,
- c) dostatečné palebné prostředky, jimiž by mohly podporovati své akce, a konečně
- d) příslušné množství rychlých a bezpečných pojítek.

Všechny tyto prvky, jak jsem již řekl, musejí však býti stejně rychlé a pohyblivé, jako byly kolonní eskadrony, proto, že musejí rychle a všude vpřed, aby mohly včas dodat zprávy svému veliteli. Pomalejší prvky by brzdily rychlost postupu oddílu, prvky méně pohyblivé by vážaly jeho činnost na dobré komunikace a tím tedy na určitý terén.

Jak viděti z toho, co bylo uvedeno, není složení oddílu, který má míti tolik namnoze protichůdných vlastností, jednoduchý problém a není tedy divu, že se různé státy pokusily o jeho řešení způsobem dosti odchylným. Pravděpodobně nemalou úlohu při tom měl terén, v kterém předvídalý praktické použití oddílů, neboť tento terén klade určitě různé požadavky na jejich pohyblivost.

U nás nazýváme takové oddíly smíšenými přezvědnými oddíly (SPO).

Téměř ve všech nám známých smíšených přezvědných oddílech nacházíme zastoupeny tyto složky:

- a) jezdeckto,
- b) cyklisty,
- c) obrněné automobily,
- d) kulometné oddíly na autech,
- e) dělostřelecké čety (jen u některých oddílů),
- f) spojovací oddíly (s radiotel. družstvy).

Jezdeckto zůstává jádrem smíšeného přezvědného oddílu pro svou pohyblivost a rychlost i mimo cesty. Tyto vlastnosti je uschopňují k tomu, že své přezvědné úkoly může řešiti lehce téměř v každém terénu a může neočekávaně rázně udeřiti na nepřátelskou clonu na kterémkoli vhodném (nejslabším) místě. V rámci SPO. bude jeho úkolem pátrati po nepříteli a zjednávatí o něm zprávy, bude-li třeba, i bojem. Aby však mohlo přezvídati a podle potřeby i bojovati, musí býti účelně organizováno a vyzbrojeno.

Normální čety se hodí pro boj, méně však pro průzkumnou činnost. Odejme-li jim pro průzkum pátrací roje, zbudou nám jen roje střelecké, které samy o sobě se nemohou pouštěti do vážného, zvláště útočného boje. Pátrací čety (kolonních eskadron), nemajíce lehkých kulometů, nehodí se zase pro boj. Z toho je patrna potřeba čet jak pátracích, tak i normálních, má-li jezdeckto SPO. dostáti v svých obou úkolech.

Smíšený přezvědný oddíl bude přezvídati obyčejně v pásmu činnosti své divise. K řádnému prozkoumání tohoto pásma bude třeba vyslati aspoň 3 nebo 4 různě silné hlídky, t. j. asi 1 četú patračů. K jich směně bude třeba další čety. Konečně bude potřebí ještě jedné čety pro zvláštní úkoly nebo pro směnu předchozích čet, aby nebyly přespříliš unavovány. Aby smíšený přezvědný oddíl mohl svým jezdecktem prováděti řádný průzkum v pásmu své činnosti, musí míti aspoň 3 čety, t. j. 1 eskadronu patračů. K průzkumu, třeba-li, i bojem musí SPO. míti alespoň jednu normální eskadronu o 4 četách, neboť menší silou nemůže získati žádoucí výsledky i proti poměrně slabé nepřátelské cloně.

Nikdo nepopře, že jedna normální eskadrona je slabá úderná síla a že by bylo záhodno vybaviti SPO. další údernou složkou, t. j. cyklisty, jichž vřadění do SPO. třeba však řádně uvážiti. Cyklisté jsou velice rychlí, ovšem jen pohybují-li se po komunikacích. Mimo ně jejich rychlost klesá na úroveň rychlosti pěchoty, při čemž třeba ještě uvážiti, že jim ihned, jakmile opustí komunikace, nastává starost o vhodné umístění jízdních kol (bicyklů). Malá pohyblivost a starost velitele SPO. o jejich jízdní kola (bicykly) ho budou sváděti, aby se se svým oddílem držel co nejdéle dobrých komunikací a eventuální úder provedl též v jejich blízkosti. Zařazení cyklistů do SPO. zmenší tedy jeho pohyblivost a ponouká velitele k provedení akce v blízkosti komunikací, t. j. tam, kde též nepřítel bude pravděpodobně silnější. Takto zvětšená

úderná síla SPO. nebude tedy nic platná, neboť bude zase vedena pravděpodobně proti nejsilnějšímu místu nepřítele.

Předchozí úvaha se netýká krajů s četnými a dobrými komunikacemi nebo tam, kde SPO. bude operovati na širokém prostoru, kde si může vždy najít vhodné místo pro své eventuální akce i blízko komunikací. Tak tomu bude na př. u SPO., konajících přezvědy před armádou a pro admádu, která před svou frontou nedisponuje žádnou vyšší jezdeckou jednotkou.

Jsem toho názoru, že SPO. právě svou pohyblivostí dosáhnou nejlepších výsledků. Proto nesmějí být vybaveny žádnou složkou, která by brzdila jejich pohyblivost. Nebudou jí na závalu cyklisté v krajích s velkým počtem dobrých komunikací a tam, kde SPO. bude mít prostor pro svůj manév. Proto nepovažují cyklisty za organickou složku SPO., nýbrž za složku, která jim bude přidělována podle potřeby od jiných jednotek (hraničářských praporů).

Aby mohly SPO. provádět potřebné bojové akce, musí mít, jak jsem již uvedl, prostředky, jimiž by připravily a podporovaly svou bojovou činnost, aniž by vyčkávaly posilových prostředků. I tyto podpůrné palebné prostředky musí být dostatečně pohyblivé; pro ně platí stejné úvahy, jaké jsem uvedl u cyklistů.

Nejrychlejší a nejpohyblivější, tedy nejvhodnější palebnou podporou pro SPO. budou jezdecké kulometné čety, jejichž zvláštní výhodou je možnost rychle proniknouti vždy a všude tam, kam postoupí jezdectvo. Jejich nevýhoda však záleží v tom, že k jich postavení je potřebí značného počtu koní a obsluhy a že jsou překvapeny, skýtají daleko viditelný cíl, snadno zranitelný. Ale pro shora uvedenou jejich výhodu považují jich přidělení k SPO. za nezbytné. Myslím, že stačí dvě jezdecké kulometné čety u každého SPO., které pro jeho velitele znamenají palebnou podporu, s kterou může vždy a za všech okolností počítati.

Výše uvedené kulometné jednotky jsou jakousi minimální podporou SPO., kterou je třeba co možná zvýšiti.

Posavadní kulometné oddíly na autech nejsou účelné.auta jsou odkázána na dobré komunikace, musí zastaviti daleko za čarou dotyku, odkud mužstvo musí dopravovati kulomety vpřed již na značnou vzdálenost, čímž se zdrží zahájení akce jezdectva.auta pro kulomety musí být lehká, lehce obrněná, která by se mohla pohybovati i napříč polem, mohla dojeti co nejbližší k místu, kde kulometů je třeba, a musí býti s to pojmouti mimo kulomet i nejnutnější obsluhu kulometů se střelivem (šestikolová, lehká, obrněná auta s pohyblivými osami). Stačily by čtyři kulomety, dopravované na těchto autech, jež by pro velitele SPO. znamenaly palebnou sílu, kterou by ve volném terénu mohl mít co nejrychleji na místě potřeby. Jich vřadění do SPO. by nebylo na újmu jeho pohyblivosti, neboť jejich pohyb není odkázán na komunikace.

Snad by se dalo uvažovati o užití kombinovaných vozidel pro tento účel. Vozy by se po silnicích pohybovaly na kolech, mimo silnice na pásech. Předpokládám při tom ovšem dokonalé kombinované vozidlo, které by mohl řídit jen jediným pohybem ruky přizpůsobiti tomu nebo onomu způsobu dopravy. Složitá a namáhavá dosavadní proměna vozidla se k tomuto účelu naprosto nehodí.

Nejpalčivějším problémem jest a pravděpodobně zůstane ještě na delší dobu, jak zajistiti SPO. dělostřeleckou podporu. SPO. při svých akcích pravděpodobně nenarazí na silná nepřátelská opevnění, jež by bylo třeba zničiti dělostřelctvem. Vyskytnou se však často případy, že

bude mít co dělati s kulomety vhodně umístěnými v postaveních narychlo upravených, proti kterým neutralisace vlastní kulometnou palbou nebude mít žádný výsledek. Proti nim bude SPO. bez děla bez moci. Dělostřelectva tedy, byť i slabého, je třeba; nesmí však omeziti jeho pohyblivost. Proto musí býti velmi lehké a velmi pohyblivé, tedy speciální, zvláště za tím účelem konstruované. Mimoto musí býti s to zahájit bez zvláštního spojení co nejrychleji svou činnost. Poněvadž se tak může státi jen z posic, umístěných co nejdále vpředu, kde však snadno bude ohroženo jak kulometnou, tak i pěchotní palbou, musí býti chráněno též proti střelám pěchoty. Podle toho, co bylo dříve uvedeno, lze shrnouti požadavky kladené na dělostřelectvo SPO. takto:

Dělo malé ráže, lehké, pohyblivé téměř v každém terénu a chráněné proti střelám pěchoty. Nejlépe by vyhovovalo dělo, umístěné na kombinovaném vozidle, jež by mohlo zahájit svou činnost přímo z vozidla, opatřeného pásy. Střelivo by bylo lze dopravovati na stejných vozidlech, která jsem navrhoval pro dopravu kulometného oddílu. Pro SPO. stačí četa děl (2 děla).

Prozatím by snad stačilo, kdyby alespoň jedno obrněné auto čtyř obrněných aut bylo vyzbrojeno dělem, jehož hlavním určením by byl sice boj proti obrněným autům nepříteli, které by však mohlo vypomáhati i v případech shora uvedených.

Zde jsem se dotkl jedné z nejdůležitějších složek SPO., o které jsem se dosud nezmínil. Obrněná auta mohou pro smíšený přezvědný oddíl vykonávati dvojí službu, t. j. jednak podporovati a prodlužovati vpřed jeho přezvědnou činnost, jednak podporovati svými palebnými prostředky jeho zasazení a boj. Při své přezvědné činnosti mají však tři slabiny: boky, týl a nedostatek ochrany proti nájezdům nepřátelských obrněných aut, vyzbrojených dělem. Tyto nedostatky nedovolují obrněným autům odvážit se bez záštity daleko před jednotky, pro něž pracují; odstraněním jich zvýšila by se značně nezávislost obrněných aut a tím i jejich schopnost k provádění průzkumu. Nejlepší ochranou proti nájezdům nepřátelských obrněných aut je zase obrněné auto s dělem, kterého, jak jsem již uvedl, je mimo to potřeba, aby obrněná auta byla s to podporovati boj SPO. proti dobře umístěným a upraveným kulometům. Zajištění po pochodové ose provedou obrněná auta sama; k zajištění boků je třeba zvláštního prostředku, který by se mohl pohybovati značnou rychlostí mimo cesty, napříč polem a konati pro obrněná auta asi obdobnou službu jako patrači pro pátrací hlídku. K tomuto účelu by se hodilo lehké šestikolové automobilové vozidlo s pohyblivými osami, dvojitým řízením, lehce obrněné a vyzbrojené lehkým kulometem pro vlastní ochranu. Dvě vozidla, nazývejme je „přezvědnými“, by mohla snadno krátkými sondami zajistiti přímou ochranu boků čtyř obrněných aut, postupující po silnici nebo po jiné dobré komunikaci. Zbývá jen zajištění týlu a ústupové čáry čtyř obrněných aut. Především jde tu o zajištění objektů, jichž zničení by znamenalo znemožnění ústupu čtyř obrněných aut. K tomu účelu se nejlépe hodí družstva nebo střelecké roje, dopravované na lehkých obrněných dopravních autech za četou obrněných aut, kterými by tato četa mohla obsaditi shora uvedené objekty až do svého návratu nebo do příchodu jezdeckta, resp. pěchoty. Čtyř obrněných aut, vybavené dělem, přezvědnými vozy a družstvy, dopravovanými na autech, nepotřebovaly by zvláštní jezdecké záštity (mimo obrněné komplexy) a mohly by na dosti velké vzdálenosti konati přezvědy před vlastními pátracími hlídkami SPO., čímž by se jeho postup vúčihledě ulehčil.

Mimo to by mohly svými palebnými prostředky úspěšně podporovati bojové akce SPO.

U smíšených přezvědných oddílů je důležité nejen získávání zpráv, nýbrž i jich rychlé dodávání. Veškeré zprávy pozdě dodané ztrácejí svou cenu. Nejrychlejším a nejspolehlivějším pojítkem na první pohled se zdá za všech okolností radio; ale není tomu tak vždy a všude. Jeho užití předpokládá etablování stanice, šifrování, dodání a dešifrování dodaných zpráv, což vše vyžaduje značného času. Mimoto činnost stanice prozradí přítomnost SPO. na určitém stanovišti nepřátelské naslouchací službě. Jsem přesvědčen, že dodávání zpráv SPO., nejsou-li na více než 10 km před čelnými prvky pěchoty, se nevyplatí. Zprávu převezme divizní stanice, která po dešifrování ji musí teprve dodat těm jednotkám, jež jí mohou jako první využít, t. j. čelním prvkům pěchoty, což vyžaduje opět čas. V daném předpokladu motocyklista dodá zprávu mnohem rychleji na místo, kde jí může být ihned co nejúčelněji využito. Vidíme, že se užití radia omezi na dodávání jen nejdůležitějších zpráv, a to ještě u SPO., pracujících daleko před čelními prvky pěchoty, a že dalším velmi důležitým pojítkem budou motocyklisté, a nebude-li jist dosti, též cyklisté nebo jezdci. K dodávání velmi důležitých zpráv terénem, ohroženým nepřítelem, by se též velmi dobře hodily již uvedené přezvědné vozy, jichž by mimo to velitel mohl užití podle potřeby k rychlé osobní obhlídce bojového pásma. Ani ostatní normální pojítka by ovšem nesměla chybět.

Podotýkám ještě, že by radiotelegrafní stanice, přidělená SPO., musila mít podle toho, co bylo pověřeno, velkou donosnost (80—100 km), neboť na malé vzdálenosti jí nebude užito a její doprava by musila být taková, aby nezménšovala pohyblivost SPO. a bylo možno ji snadno umístiti.

Spojovací oddíl SPO. by musil být tedy vybaven pohyblivou radiostanicí s velkou výkonností, co největším počtem motocyklů a jízdních kol (bicyklů), přezvědným vozem, který by v tomto oddílu fungoval jako vůz velitelský a spojovací, jakož i normálními pojítky.

Smíšený přezvědný oddíl, sestavený podle předchozích úvah, by vypadal asi takto:

- a) velitel SPO. s pobočníkem a s potřebným personálem,
- b) spojovací oddíl vybavený:
 1. radiostanicí (s výkonem 80—100 km), na lehkém nákladním automobilu,
 2. 4—5 motocyklisty,
 3. 1 přezvědným autem,
 4. jezdci, cyklisty atd.,
- c) jezdecko:
 1. 1 eskadrona patračů (o 3 četách),
 2. 1 eskadrona normální (o 4 četách),
 3. 1 kulometná eskadrona (o 2 četách),
- d) kulometný oddíl na obrněných lehkých dopravních autech anebo na kombinovaných vozidlech (asi 4 kulometry),
- e) četa obrněných aut, skládající se:
 1. z 2 obrněných aut s kulomety,
 2. 1 obrněného auta s dělem,
 3. 2 přezvědných vozů,
 4. 1—2 dopravních aut s družstvy nebo se střeleckými roji,
- f) četa děl na kombinovaných obrněných vozidlech,
- g) cyklistická eskadrona nebo rota od hraničářského praporu, přidělená podle okolností a potřeby.

Účelem jednotlivých složek by bylo:

COA. s eskadronou patračů by konaly přezvědnou a zajišťovací službu SPO.,

normální eskadrona a podle potřeby a možnosti přidělená cyklistická jednotka by reprezentovaly jeho údernou sílu,

kulometná eskadrona, kulometný oddíl na autech, četa děl a třeba četa obrněných aut by podporovaly akce úderných jednotek palbou a konečně

spojovací oddíl by se staral o rychlé a účelné dodání získaných zpráv SPO.

V takto složeném smíšeném přezvědném oddílu není žádné pomalé a nepohyblivé složky, protože by SPO. nebyl odkázán na žádnou komunikaci a mohl by se pohybovat rychle a v každém téměř terénu. Tato okolnost by dovolila veliteli SPO., když byl získal svými přezvědnými prvky potřebné zprávy, udeřiti na kterémkoli vhodném (nejslabším) místě na nepřátelskou clonu za podpory mohutných palebných prostředků a získati tak malými silami, překvapením, vzácné zprávy, kterých velitel potřebuje pro své další rozhodnutí. Velitel SPO., máje v rukou jen pohyblivé prvky, nepotřeboval by se obávat opustiti silnici, na kterou by nebyl ničím odkázán, a nedal by se proto lehko svést k úderu podél silnice, kde pravděpodobně narazí na silnější nepřátelský odpor, jak to činí obyčejně velitelé méně pohyblivých SPO. z obavy, aby neztratili zbytečně čas a nebyli odříznuti od silnice, kde jsou nuceni ponechati dopravní prostředky svých méně pohyblivých prvků (kola cyklistické eskadrony, auta kulometných oddílů na autech atd.).

Při posuzování vhodnosti jednotlivých složek pro vřadění do smíšeného přezvědného oddílu přihlížel jsem nejen k jejich rychlosti a pohyblivosti, ale i k jejich schopnosti podporovati SPO. v jeho hlavním úkolu, t. j. přezvědném, jak již sám název tohoto oddílu praví.

Podle toho sestavený SPO. nehodí se toliko k vykonávání přezvědných úkolů, nýbrž vybaven jsa všemi prostředky, kterých potřebuje k vedení krátkého sice, ale samostatného boje, může se od své vyšší jednotky vzdáliti, na rozdíl od kolonní eskadrony, na více než jednodenní pochod, může mu býti velitelem, jemuž podléhá, svěřen úkol zdržovati ústupovým bojem nepřátelský postup (má mohutné palebné prostředky, jimž může tento úkol splniti na poměrně dosti široké frontě), zmocniti se důležitého terénního místa před frontou vlastních sil a držeti je až do příchodu pěchoty, chrániti bok proti nájezdům nepřátelského jezdeckta, vyplniti za boje vzniklou mezeru ve vlastní frontě atd. Zkrátka mohou mu býti svěřeny všechny úkoly, při nichž je potřebí rychlého zasažení rychlou a pohyblivou jednotkou.

Podotýkám, že při provádění těchto úkolů může výhodně společně pracovati též s pěchotou, dopravovanou na autech, která sama bez záštity jezdeckta pracovat nemůže.

Ke konci připojuji, že mé úvahy, zvláště v místech, kde mluvím o „přezvědných“ vozech, o kombinovaných vozidlech, o dělech na kombinovaných vozidlech, se zdají prozatím utopií. Není však tomu tak. Takové vozy jsou zvláště cizími státy pilně stavěny. Byly-li by podobné vozy i u nás vyzkušovány a zavedeny, je nutno předem uvážiti možnost jejich použití u jezdeckta a této možnosti jejich konstrukci přizpůsobiti.